

Analýza plnenia úloh konkretizácie hlavných zámerov rozpracovania programového vyhlásenia vlády SR na rok 2005 v podmienkach rezortu ministerstva obrany k 31. decembru 2005 a konkretizácia hlavných zámerov rozpracovania programového vyhlásenia vlády SR na rok 2006 v podmienkach rezortu ministerstva obrany

Úvod

1. Obsahom materiálu je politicko-vojenská kvalitatívna analýza kľúčových úloh a priorít z programového vyhlásenia vlády SR s dôrazom na oblasť bezpečnostnej a obrannej politiky a rozvoj ozbrojených síl SR. Súčasťou materiálu je aj rozpracovanie hlavných zámerov programového vyhlásenia vlády SR na rok 2006 v podmienkach rezortu ministerstva obrany.
2. Podrobnejšie a komplexnejšie sa hodnotením plnenia úloh za rok 2005 vrátane úloh programového vyhlásenia vlády SR bude zaoberať Komplexné hodnotenie obrany SR za rok 2005.

Politicko-strategický rámec

3. Členstvo SR v NATO a EÚ zásadným spôsobom zmenilo jej bezpečnostné postavenie a vytvorilo nové podmienky na realizáciu jej bezpečnostných záujmov a poskytlo zmluvne viazané bezpečnostné garancie. Priamou účasťou na rozhodovacích procesoch týchto medzinárodných organizácií sa zvýšila miera zodpovednosti a zaangažovanosti SR v prospech bezpečnosti a stability vo svete, ako aj medzinárodná prestíž Slovenska.
4. SR pokladá Severoatlantickú alianciu za jedinú efektívnu kolektívnu organizáciu schopnú zaručiť bezpečnosť SR. Súčasne sa SR stala spolugarantom bezpečnosti spojencov. Obhajoba a presadzovanie bezpečnostných záujmov SR v širšom geografickom kontexte je základným predpokladom jej bezpečnosti a obranschopnosti.
5. V roku 2005 pokračovalo prehlbovanie integrácie Slovenskej republiky a jej ozbrojených síl do politicko-obranných a vojenských štruktúr NATO. SR plnila najmä úlohy vyplývajúce z Pražských záväzkov v oblasti spôsobilostí, zo záverov istanbulskeho samitu s dôrazom na transformáciu aliancie a z Cieľov síl 2004. Bolo vypracované národné stanovisko k návrhu Cieľov síl 2006 a časový rámec zapojenia SR do síl rýchlej reakcie NATO (NRF). Po boku spojencov SR pokračovala v účasti na mierových operáciách NATO na Balkáne, v Iraku a v Afganistane.
6. V oblasti bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ, v súlade so svojimi záujmami, SR zásadne posilnila príspevok do vojenských operácií únie na Balkáne a v Sudáne. Začala prípravu poľsko-nemecko-slovensko-litovsko-lotyšskej bojovej skupiny (BG) EÚ a rokovanie o vytvorení BG EÚ s ČR.

Bezpečnostná a obranná politika

7. Vstupom SR do NATO a EÚ nastal prechod od modelu samostatnej obrany SR založenej na obrane jej teritória proti ozbrojenej agresii k obrane záujmov SR s využitím výhod spoločnej obrany. V súvislosti s novým rámcom obrany bolo definované nové poslanie, úlohy a ambície Slovenskej republiky v novej Bezpečnostnej stratégii SR a Obrannej stratégii SR, ktoré boli schválené NR SR v roku 2005.

8. Vstup do NATO znamenal aj potrebu zintenzívniť reformu ozbrojených síl. Do vlády bol predložený komplexne revidovaný koncepčný dokument Reforma ozbrojených síl – MODEL 2010 s názvom Dlhodobý plán rozvoja rezortu obrany s výhľadom do roku 2015, ktorý sa začal postupne implementovať. V roku 2005 pri dosahovaní dlhodobých cieľov bola ukončená profesionalizácia OS SR, pokračovala ich reorganizácia, zvyšovanie operačnej pripravenosti a modernizácia, s dôrazom na vytváranie požadovaných spôsobilostí potrebných pre plnenie úloh OS SR.

9. V roku 2005 bol realizovaný a implementovaný audit štruktúr a procesov MO SR a GŠ a boli pripravené nové ekonomické pravidlá ministerstva obrany. Cieľom týchto i ďalších úprav je optimalizácia fungovania ministerstva obrany.

10. Pokračovala harmonizácia obranného plánovania Slovenskej republiky s obranným plánovaním NATO s cieľom zabezpečiť efektívnejšie využívanie dostupných ľudských, vecných a finančných zdrojov. K uvedenej harmonizácii prispel aj Dlhodobý plán rozvoja rezortu ministerstva obrany s výhľadom do roku 2015, Smernica pre obranné plánovanie Slovenskej republiky na roky 2007 až 2012, Programový plán rezortu ministerstva obrany na roky 2006 až 2011, Katalóg národných spôsobilostí hostiteľskej krajiny a Programový rozpočet na roky 2006 až 2008.

11. Do praxe boli uvedené hlavné doktríny všetkých základných zložiek OS SR pre operačnú úroveň plánovania a vedenia operácií, ako aj doktríny pre taktický stupeň. Boli vytvorené štruktúry pre tvorbu doktrín, štandardov a predpisov na veliteľstvách základných zložiek OS SR, čím sa vytvorili podmienky na kontrolu ich priebežného vyhodnocovania. Za účelom harmonizácie hodnotenia pripravenosti našich jednotiek v súlade so štandardmi NATO bol vydaný predpis na vykonávanie previerok OS SR.

12. V oblasti zabezpečenia obrany a bezpečnosti štátu Ministerstvo obrany Slovenskej republiky v priebehu roku 2005 vypracovalo nový zákon o brannej povinnosti a nový zákon o alternatívnej službe v čase vojny a vojnového stavu, ktoré boli nevyhnutne potrebné pre prechod ozbrojených síl na plne profesionalizované ozbrojené sily. Súbežne s realizáciou profesionalizácie ozbrojených síl a v závislosti od potrieb ich rozvinutia bola vykonaná úprava organizačných štruktúr a počtov vyššej vojenskej správy a územných vojenských správ. Bol aktualizovaný systém mobilizácie a rozvinutia ozbrojených síl, ktorý zabezpečí doplnenie útvarov a jednotiek ozbrojených síl v čase krízovej situácie. Na zabezpečenie mobilizácie, doplnenia a rozvinutia ozbrojených síl bol ministerstvom obrany a generálnym štábom OS SR vypracovaný predpis Dopĺňovanie a rozvinovanie ozbrojených síl Slovenskej republiky.

13. Pokračovalo plnenie medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v oblasti kontroly zbrojenia, odzbrojenia a budovania dôvery a bezpečnosti v rámci OBSE. Dôraz bol kladený aj na problematiku nešírenia zbraní hromadného ničenia a prebiehajúcu ratifikáciu Adaptovanej zmluvy o konvenčných ozbrojených silách v Európe.

14. Participácia OS SR v zahraničných mierových misiách a operáciách na podporu mieru a na boji proti terorizmu je v súčasnosti dostačujúca a zodpovedajúca našim kapacitám. V roku 2005 došlo k posilneniu našej účasti v operáciách medzinárodného krízového manažmentu pod vedením NATO a EÚ (na Balkáne operácia KFOR a operácia ALTHEA EÚ, v Iraku výcviková misia NATO, v Afganistane presun z operácie Trvalá sloboda do operácie ISAF pod velením NATO). Pokračovalo zapojenie do mierových misií OSN predovšetkým na Cypre a Golanských výšinách.

15. Výdavky na obranu dosiahli úroveň 1,87 % HDP, čo znamená, že nebola dosiahnutá deklarovaná 2 % hranica, ale bol zachovaný stav z predchádzajúcich rokov.

Rozvoj OS SR

16. Pokračovala reforma OS SR s cieľom zabezpečiť čo najefektívnejšiu obranu pred možným ohrozením štátu. Došlo k zásadným organizačným zmenám, ďalšie sú naplánované na roky 2007 – 2009. Bol schválený zákon č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov OS SR a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V súvislosti s tým došlo k výrazným posunom v oblasti zasúladovania plánovaných vojenských hodností profesionálnych vojakov so skutočnými vojenskými hodnotami na zastavaných funkciách.

17. Pripravenosť OS SR na plnenie úloh v prípade vzniku mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu bola v roku 2005 udržaná na úrovni roku 2004. V roku 2005 bol aktualizovaný systém uvádzania OS SR do pohotovosti, ktorý zabezpečí primeranú reakciu ozbrojených síl na široké spektrum krízových situácií mimo času vojny a vojnového stavu a zároveň zabezpečí prechod ozbrojených síl na plnenie úloh po vyhlásení vojnového stavu alebo po vypovedaní vojny.

18. Zvyšovanie spôsobilostí OS SR bolo uskutočňované predovšetkým v rámci plnenia Cieľov síl NATO. Osobitne sa dbalo na úlohy súvisiace s nasaditeľnosťou a udržateľnosťou síl v operáciách. V rámci výcviku jednotiek boli zvyšované operačné, taktické a technické spôsobilosti jednotiek deklarovaných na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky. V oblasti riešenia krízových situácií boli cenné skúsenosti získané na cvičeniach NATO. Rozvoj komunikačných a informačných systémov bol v roku 2005 zameraný na podporu velenia a riadenia.

19. Postupné zapájanie kapacít nášho obranného priemyslu do štruktúr rozvíjajúceho sa európskeho obranného priemyslu bolo zamerané na dve oblasti. Prvou bola vnútrorezortná a medzirezortná koordinácia spolupráce s Európskou obrannou agentúrou (EDA), ktorá umožňovala transfer získaných informácií priamo do systému vyzbrojovania rezortu ministerstva obrany. Druhou oblasťou bola aktívna participácia predstaviteľov SR na jednotlivých fórach a aktivitách v rámci spomenutej organizácie s priamym vplyvom napríklad na procesy prijímania a implementácie štandardov. Vláda predložila NR SR návrhy na premenu štátnych podnikov v zakladateľskej pôsobnosti MO SR na akciové spoločnosti so 100 % účasťou štátu.

20. Vzhľadom na svoje priority v oblasti modernizácie OS SR vláda v roku 2005 ukončila realizáciu viacerých projektov so zameraním predovšetkým na navigáciu vojenského letectva nad územím SR, zlepšenie systému riadenia operácií vzdušných síl, posilnenie leteckej techniky, systémov protivzdušnej obrany a pod. Do výzbroje OS SR boli zavedené aj nové zariadenia a nový taktický navigačný systém. Medzi novo rozbehnutými projektmi bol úspešne spustený projekt modernizácie poľnej spojovacej sústavy schválením akvizičného projektu MOKYS. Medzinárodný tender bol úspešne ukončený a v súčasnej dobe prebieha proces realizácie. Modernizácia lietadiel MiG-29 s plánovaným ukončením v roku 2006 vytvorí predpoklad pre plné začlenenie týchto lietadiel do systému NATINADS. Prebiehala modernizácia palubného vybavenia leteckej techniky na štandardy NATO.

21. Pokračovalo vysokoškolské vzdelávanie, kariérne kurzy a kurzy pre nižších štábných dôstojníkov. Bol otvorený Kurz národnej bezpečnosti na Národnej akadémii obrany maršala Andreja Hadika. V súlade s plánom pokračovali špecializované jazykové kurzy pre profesionálnych vojakov. Vojakom odchádzajúcim zo služobného pomeru boli poskytované rekvalifikačné kurzy a poradenské a informačné služby.

22. Ministerstvo obrany SR venovalo osobitnú pozornosť aj zužovaniu priestoru pre korupčné správanie sa a represii a tak okrem urýchlenia nakladania s majetkom štátu a prijatých nových priebežných systémov jeho evidencie a predkladania návrhov na vyradenie či likvidáciu v prípade prebytočnosti vojenského materiálu zabezpečila zverejňovanie takejto aktuálnej ponuky na internetovej stránke Ministerstva obrany SR. Nakladanie s prebytočným hnutelným majetkom je upravované v súlade s ustanoveniami zákona o správe majetku štátu a zákonom o prevode vlastníctva nehnuteľného majetku vo vlastníctve SR na obec alebo vyšší územný celok.

23. Prechodom Ministerstva obrany SR a jeho rozpočtových a príspevkových organizácií pod systém Štátnej pokladnice boli vytvorené podmienky na jeho efektívnejšie využívanie aj v oblasti riadenia výdavkov v rezorte ministerstva obrany. Zároveň tak vznikli podmienky na vykonanie rozpisu rozpočtu rozpočtovej kapitoly MO SR a na spracovávanie rozpočtových opatrení prostredníctvom rozpočtového informačného systému Ministerstva financií SR.

24. Úlohy OS SR zabezpečiť bezpečnostné záujmy SR, predovšetkým však ochranu obyvateľov a územia SR, boli za rok 2005 splnené. V hodnotenom období bola zabezpečená zodpovedajúca obrana Slovenskej republiky vlastnými silami a mechanizmami kolektívnej obrany v rámci NATO.

Konkretizácia hlavných zámerov na rok 2006

Na základe analýzy dosiahnutých výsledkov za rok 2005 pri realizácii programového vyhlásenia vlády bude rezort ministerstva obrany v roku 2006 plniť úlohy najmä v týchto oblastiach:

Zahraničná a bezpečnostná politika:

- dôsledné plnenie záväzkov vyplývajúcich z členstva v NATO a EÚ,
- pokračovanie v účasti OS SR na operáciách a misiách v zahraničí.

Obranná politika, obranné plánovanie a rozvoj OS SR:

- implementácia Obrannej stratégie SR s dôrazom na zdokonaľovanie systému obrany štátu a rozvoj OS SR,
- zefektívnenie mechanizmov krízového manažmentu na rezortnej a národnej úrovni,
- spracovanie dlhodobého plánu rozvoja podpory obrany,
- komplexné hodnotenie obrany SR,
- novelizácia Ústavy Slovenskej republiky so zreteľom na vysielanie a prijímanie ozbrojených síl, novelizácia zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- implementácia zásad projektového riadenia,
- harmonizácia obranného plánovania Slovenskej republiky s plánovaním NATO a EÚ,
- zvyšovanie úrovne vycvičenosti veliteľov, štábov a jednotiek, s dôrazom na deklarované a vyčleňované jednotky do operácií a misií,
- modernizácia komunikačných a informačných systémov a hlavných druhov výzbroje.

Ekonomická politika, logistika a správa majetku štátu:

- efektívne riadenie realizovania ročného rozpočtu s dôrazom na zabezpečenie plnenia priorít, hlavných zámerov a úloh predovšetkým ozbrojených síl,
- postupná implementácia ekonomických pravidiel riadenia rezortu,
- zdokonaľovanie logistickej podpory deklarovaných síl,

- dokončenie transformácie štátnych príspevkových organizácií.

Rozvoj ľudských zdrojov a sociálna práca:

- vytvárať stabilné prostredie pre profesionálny rozvoj všetkých kategórií profesionálnych vojakov, zvýšenie kvality ich života a udržanie úrovne sociálneho zabezpečenia.

Riadenie, kontrola a dohľad nad uplatňovaním zákonnosti:

- skvalitnenie preventívnej a kontrolnej činnosti s dôrazom na boj proti korupcii a plnenie prioritných úloh.